Cumhuriyetin 100. Yılında İllerin İktisadi Gelişimi:
100. Yıldan Yüzyıllara

DOĞU ANADOLU BÖLGESİ

Editörler
Ersin Yavuz
Fatih Akçay
Muhammet Ensar Yeşilyurt

nobel

Cumhuriyetin 100. Yılında İllerin İktisadi Gelişimi: 100. Yıldan Yüzyıllara - Doğu Anadolu Bölgesi

Editörler: Ersin Yavuz, Fatih Akçay, Muhammet Ensar Yeşilyurt

Yayın No.: 5245
İktisat/Ekonomi: 281
E-ISBN: 978-625-371-063-7
Basım Sayısı: 1. Basım, Aralık 2023

© Copyright 2023, NOBEL AKADEMİK YAYINCILIK EĞİTİM DANIŞMANLIK TİC. LTD. ŞTİ. SERTİFİKA NO.: 40340
Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir.
Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik
ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.
Nobel Akademik Yayıncılık, 2011 yılından beri "tanınmış uluslararası yayınevi" statüsündedir.

Genel Yayın Yönetmeni: Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Genel Yayın Koordinatörü: Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayin.com-

Sayfa Tasarım: Furkan Mülayim -furkan@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım: Sezai Özden -sezai@nobelyayin.com-
Görsel Tasarım Uzmanı: Mehtap Asiltürk -mehtap@nobelyayin.com-

Kütüphane Bilgi Kartı

Yavuz, Ersin., Akçay, Fatih., Yeşilyurt, Muhammet Ensar.
Cumhuriyetin 100. Yılında İllerin İktisadi Gelişimi: 100. Yıldan Yüzyıllara - Doğu Anadolu Bölgesi /
Ersin Yavuz, Fatih Akçay, Muhammet Ensar Yeşilyurt
1. Basım, VIII + 506 s., 19,5x27,5 cm. Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-371-063-7
1. Bölgesel Kalkınma 2. Yerel Kalkınma 3. İllerin İktisadi Gelişimi

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.
Adres: Bahçekapı Mh. 2465 Sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat, Şaşmaz/ANKARA
Telefon: +90 312 278 50 77 - **Faks:** 0 312 278 21 65
Sipariş: siparis@nobelyayin.com- **E-Satış:** www.nobelkitap.com - esatis@nobelkitap.com
www.atlaskitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa, Kırmızı Kedi, Arkadaş, D&R, Dost, Kika, Kitapsan, Nezih, Odak, Pandora, Prefix, Remzi

SUNUŞ

Pamukkale Üniversitesi Cumhuriyetin 100 yılını kutlamanın coşkusunu, onur ve gururunu yaşamaktadır. Yeni yüzyılda Cumhuriyetimizin çağdaş medeniyet seviyesinin üstüne çıkacağına inancımız tamdır. Bu inancın gereği olarak "üreten üniversite" misyonu ve "üniversite hayatın rehberi olmalıdır" vizyonu ile Pamukkale Üniversitesi eğitimden sağlığa, tarımdan sanayiye bütün alanlarda şehrine, bölgesine, ülkesine ve tüm insanlığa katkı sağlamak için tüm gücüyle çalışmaktadır. Teknokent aracılığı ile üniversite sanayi iş birliğinin geliştirilmesi konusunda çok önemli adımlar atmaktadır. Açılan yeni programlar, bölümler ve fakülteler ile yeni Türkiye Yüzyılının ihtiyaç duyacağı gençlerin yetişmesine büyük katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Üniversitemizde bir yandan bıçakçılık, ayakkabıcılık gibi mesleklerde aranan kalifiye elemanların yetiştirilmesine yönelik programlar açılırken, diğer yandan moda tasarımı bölümü gibi bir tekstil şehri olan Denizli'ye katma değer sağlayacak bölümler açılmış, Ziraat Fakültesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi gibi bölge tarımına ve ticaretine büyük katkı sağlayacak fakülteler kurulmuştur. Hasta kabulüne başlayan Karahayıt Termal Fizik Tedavi Kür Merkezimiz sayesinde sağlık turizmi alanında şehrimiz çok önemli bir avantaja sahip olacaktır.

Cumhuriyetimizin 100. yılında Üniversitemiz gerek girişimcilik endeksinde, gerek uzmanlaşmada ve gerekse TYÇ'de üniversitelerimiz arasında önemli bir yere sahip olmuştur. Pamukkale Üniversitesi, Yükseköğretim Kurulu'nun 2023 Yılı Üniversite İzleme ve Değerlendirme Genel Raporu'na göre 'Farklı Programlarda Alınan Ders Oranı", "Olumlu Sonuçlanan Faydalı Model ile Tasarım Sayısı", "Endüstri ile Ortak Yürütülen Projelere Ait Bütçe" ve 'Yeşil Alan Oranı' kategorilerinde Türkiye'deki 208 üniversite arasında ilk 5 üniversiteden biri olarak öne çıkmıştır.

Üniversitemizde Cumhuriyetimizin 100. Yılı etkinlikleri kapsamında birçok ulusal ve uluslararası konferans, çalıştay, sempozyum ve kongre düzenlenmiştir. Uluslararası Serahsi Sempozyumu, Uluslararası 4. Ceviz Kongresi, Ulusal Genel Tıp Kongresi ve Ulusal Turizm Kongresi bu etkinliklerden bazılarıdır. Düzenlenen uluslararası kongreler, çeşitli üniversitelerle yapılan ikili anlaşmalar ve çift diploma anlaşmaları üniversitemizin uluslararasılaşmasına büyük katkı sağlamaktadır. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültemizin Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü ve Ekonomi Bölümü 2023 yılında çift diploma anlaşması imzalamış ve ilk öğrencilerini 2023-2024 eğitim-öğretim döneminde almıştır.

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nin farklı bölümlerinde görev yapan akademisyenlerin editörlüğünde ve farklı üniversitelerde görev yapan öğretim üyeleri ve öğrencilerinin emeğinin bir ürün olarak ortaya çıkan ve Cumhuriyetimizin 100. yılına anısına hazırlanan "Cumhuriyetin 100. Yılında İllerin İktisadi Gelişimi: 100. yılı Yüzyıllara" adlı bu eserler nereden gelip nereye gittiğimizi gösteren, gelecek nesillere bırakılabilecek çok değerli bir armağandır. Her biri farklı bir coğrafi bölgeyi konu alan yedi farklı kitaptan oluşan bu eserlerde Cumhuriyetimizin yüz yıllık iktisadi tarihinin gelişimi iller bazında incelenmiştir. Yedi farklı bölgenin her birinin ayrı bir kitap

olarak basıldığı eserlerde tarihsel süreç içerisinde her bir il nüfus, işgücü, eğitim, sektör ve sosyo-ekonomik gelişmişlik bağlamında temel iktisadi göstergeler açısından ele alınmış ve günümüzdeki güçlü ve zayıf yönler, fırsatlar ve tehditler açısından değerlendirilmiştir. Eserlerin editörlük sürecinde 23 editör görev almış, 81 il için 67 farklı üniversiteden 130 öğretim elemanı ve araştırmacı katkı sağlamıştır.

Hazırlanan kitapların gelecek yüzyıllarda yeni nesillere bir referans kaynak olacağına inanıyorum. Kitapların hazırlanmasında büyük gayret gösteren tüm editörleri ve yazar olarak destek veren tüm öğretim elemanlarını ve araştırmacıları kutluyorum. Bu kitaplar ile Cumhuriyetin 100. yılını çok güzel bir şekilde kutlayan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nin tüm akademik ve idari personelini tebrik ediyorum. Bu duygu ve düşüncelerle başta Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere bu toprakları bizlere vatan yapmak için canlarını feda eden bütün aziz şehitlerimizi rahmet ve minnetle yad ediyorum. Ruhları şâd olsun.

Cumhuriyetimizin 100. yılı kutlu olsun. Nice yüzyıllara…

Prof. Dr. Ahmet Kutluhan

Pamukkale Üniversitesi Rektörü

ÖNSÖZ

Cumhuriyetin yüzüncü yılının heyecanını yaşıyoruz. Kuruluş dönemindeki zorluk ve kısıtlar dikkate alınınca küllerinden yeniden doğan Türk Milleti'nin yüzyıl boyunca başardıkları hayranlık uyandırmaktadır. Öte yandan varılacak hedef ve potansiyel açısından Türkiye Cumhuriyeti'nin her ferdi ve kurumu, yapılması gerekenler olduğunun bilincinde olmalıdır. Geri kazanılamayacağından birey ve kurumların boşa geçireceği ve yanlış kullanacağı zaman ve kaynak lüksü de yoktur.

Bu anlayış çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin kurumlarından birisi olan üniversitelerde çalışan akademisyenler olarak yüzüncü yılda illerde yapılan ve yapılabilecekler konusuna katkı yapmak, bir görünürlük ve farkındalık yaratmak için bu kitap hazırlanmıştır.

Elbette sayfa kısıtı nedeniyle eksik ve değinilmeyen konular olduğunun farkındayız. Çalışmanın daha sonraki versiyonları farklı konulara da değinecektir.

Genel bir çerçeveyi takip etmeleri önerilse de yazarlar kendilerini daha iyi ifade edebilecekleri yöntem ve odaklanılacak konuları belirlemiştir.

Yazarlara göstermiş oldukları iyi niyet ve işbirliği için teşekkür ederiz.

Saygılarımızla

Ersin Yavuz

Fatih Akçay

Muhammet Ensar Yeşilyurt

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
AĞRI 1
Doç. Dr. Şekip YAZGAN

İKİNCİ BÖLÜM
ARDAHAN 37
Dr. Öğr. Üyesi Y. Murat KIZILKAYA

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BİNGÖL 67
Dr. Öğr. Üyesi Doğan BARAK - Doç. Dr. Halim TATLI

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BİTLİS 97
Dr. Öğr. Üyesi Sebahattin KOÇ

BEŞİNCİ BÖLÜM
ELAZIĞ 139
Öğr. Gör. Dr. Erdal BERK - Öğr. Gör. Ömür ÖZTÜRK

ALTINCI BÖLÜM
ERZİNCAN 171
Doç. Dr. Bilal AKKAYNAK - Doç. Dr. Müge MANGA

YEDİNCİ BÖLÜM
ERZURUM 203
Prof. Dr. Cevat GERNİ - Prof. Dr. Ömer Selçuk EMSEN

SEKİZİNCİ BÖLÜM
HAKKARİ 225
Dr. Öğr. Üyesi Müslüm GÜMÜŞ

DOKUZUNCU BÖLÜM
IĞDIR 265
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet SİNAY

ONUNCU BÖLÜM
KARS 291
Prof. Dr. Deniz ÖZYAKIŞIR

ONBİRİNCİ BÖLÜM
MALATYA 335
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Ercan KILIÇ - Mehmet Turan DAL

ONİKİNCİ BÖLÜM
MUŞ 367
Dr. Öğr. Üyesi Abdulmecit YILDIRIM - Dr. Öğr. Üyesi Necip DÜNDAR

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TUNCELİ 431
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Esra PEKER

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM
VAN 469
Öğr. Gör. Tahsin AVCI - Öğr. Gör. Serkan DURMAZ